

18

වීජීය ප්‍රකාශන ගොඩ නැගීම හා ආදේශය

මෙම පාඩම අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,
 ↳ සංගුණකය 1 වූ එක් අඥානයක් සහිත වීජීය ප්‍රකාශන ගොඩ නැගීමට,
 ↳ පූර්ණ සංඛ්‍යා ආදේශ කරමින් සංගුණකය 1 වූ එක් අඥානයක් සහිත වීජීය ප්‍රකාශනයක අගය සෙවීමට
 හැකියාව ලැබේ.

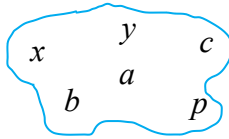
18.1 වීජීය පද හඳුනා ගැනීම

අඥාන හා විචල්‍ය සඳහා වීජීය සංකේත භාවිත කරන බව අපි දැනිමු.

උදාහරණ: මල්ලක ඇති පෑන් ගණන x වේ.
                          අභ්‍යාස පොතක මිල රුපියල් y වේ.

මෙහි x හා y වීජීය පද වේ.

වීජීය පද සඳහා උදාහරණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

18.2 පද දෙකක් සහිත වීජීය ප්‍රකාශන ගොඩ නැගීම

පහත දැක්වෙන නිදසුන් අධ්‍යයනය කරන්න.

නිදසුන 1

100 යන පදයෙන් 4ක් අඩු කිරීම නිරූපණය කිරීමට පහත සඳහන් ආකාරයේ ප්‍රකාශනයක් ලිවිය හැකි ය.

$$100 - 4$$

නිදසුන 2

x යන පදයට 2ක් එකතු කළ විට ලැබෙන වීජීය ප්‍රකාශනය ලියන්න.

$$x + 2$$

නිදසුන 3

p යන පදයෙන් 6ක් අඩු කළ විට ලැබෙන විජිය ප්‍රකාශනය ලියන්න.

$$p - 6$$

නිදසුන 4

y යන පදයට 1ක් එකතු කළ විට ලැබෙන විජිය ප්‍රකාශනය ලියන්න.

$$y + 1$$

$a + 3$ යන විජිය ප්‍රකාශනය සලකමු.

මෙම ප්‍රකාශනයට පද 2ක් ඇත. එනම් a හා 3 වේ,

ඉහත නිදසුන්වල දැක්වෙන පද හඳුනා ගනිමු.

ප්‍රකාශනය	පළමුව යෙදී ඇති පදය	දෙවනුව යෙදී ඇති පදය
$x + 2$	x	2
$y + 1$	y	1
$p - 6$	p	6
$100 - 4$	100	4

18.1 අභ්‍යාසය

1. පහත දැක්වෙන වගුව පිටපත් කරගෙන එය සම්පූර්ණ කරන්න.

(a)

පළමුව යෙදී ඇති පදය	දෙවනුව යෙදී ඇති පදය	පද එකතු කළ විට ලැබෙන විජිය ප්‍රකාශනය
a	4	.....
y	3	.....
.....	3	$p + 3$
.....	.....	$t + 20$

(b)

පළමුව යෙදී ඇති පදය	දෙවනුව යෙදී ඇති පදය	පළමුව යෙදී ඇති පදයෙන් දෙවනුව යෙදී ඇති පදය අඩු කළ විට ලැබෙන විජිය ප්‍රකාශනය
b	3	.....
y	4	.....
r	.....	$r - 3$
.....	.....	$30 - a$
5	n	.....

2. පහත සඳහන් එක් එක් අවස්ථාවන් දැක්වීම සඳහා විෂය ප්‍රකාශන ගොඩනගන්න.

(i) x 15ක් එකතු කරන්න.	(ii) 7 0 r එකතු කරන්න.
(iii) x 8ක් එකතු කරන්න.	(iv) 6 0 y එකතු කරන්න.
(v) n ගෙන් 1ක් අඩු කරන්න.	(vi) 15න් b අඩු කරන්න.
(vii) x වලින් 10ක් අඩු කරන්න.	

3. ගසක අත්තක ගිරවුන් p සංඛ්‍යාවක් සිටින විට තවත් ගිරවුන් තුන් දෙනෙක් අත්ත මතට පැමිණි විට අත්ත මත සිටින මුළු ගිරවුන් සංඛ්‍යාව දැක්වීමට විෂය ප්‍රකාශනයක් ලියන්න.
4. අභ්‍යාස පොතක් රුපියල් q වේ. එවැනි පොතක් මිලයට ගෙන රු. 100 දුන්විට ලැබෙන ඉතිරි මුදල දැක්වීමට විෂය ප්‍රකාශනයක් ලියන්න.
5. පිරිවෙනක පළමු වසරේ සිසුන් p සංඛ්‍යාවක් ද දෙවන වසරේ සිසුන් 15ක් ද සිටි නම් එම පංති දෙකේම සිටින මුළු සිසුන් ගණන දැක්වීමට විෂය ප්‍රකාශනයක් ලියන්න.
6. දහස්පෙතියා මල්වලින් පිරුණ මල් වට්ටියක දහස්පෙතියා මල් 80ක් ඇත. ඉන් පරවුණ දහස්පෙතියා මල් t ප්‍රමාණයක් ඉවත් කළ විට ඉතිරිවන දහස්පෙතියා මල් ගණන දැක්වීමට විෂය ප්‍රකාශනයක් ගොඩනගන්න.
7. පෑන් පෙට්ටියක පෑන් n සංඛ්‍යාවක් ඇත. එම පෑන්වලින් 20ක් නිල්පාට විය. ඉතිරි සියල්ල කළු පෑන් නම් පෙට්ටියේ තිබූ කළු පෑන් ගණන දැක්වීමට විෂය ප්‍රකාශනයක් ගොඩනගන්න.
8. මා ළඟ ඇති රු. x වලින් එකක් රු. 50 බැගින් වූ පොත් 3ක් මිලදී ගන්නා ලදී. එවිට ඉතිරි වන මුදල දැක්වීමට විෂය ප්‍රකාශනයක් ගොඩනගන්න.
9. (a) මාගේ සොහොයුරා මට වඩා අවුරුදු 5ක් වැඩිමහල් ය. මාගේ වයස අවුරුදු n නම් සොහොයුරාගේ වයස දැක්වෙන විෂය ප්‍රකාශනයක් ලියන්න.
 (b) සොහොයුරාගේ වයස අවුරුදු p නම් මාගේ වයස දැක්වෙන විෂය ප්‍රකාශනයක් ලියන්න.

18.3 විෂය ප්‍රකාශනයක අගය සෙවීම

$x + 5$ විෂය ප්‍රකාශනය සලකමු.
 මෙහි x යන අඥාතයට දෙනු ලබන අගය අනුව ප්‍රකාශනයේ අගය ලැබේ.
 උදාහරණයක් ලෙස $x = 2$ විට, $x + 5$ හි අගය සොයමු.

$$x + 5 = 2 + 5 = 7 \text{ වේ.}$$
 මෙහි x සඳහා 2 යන අගය යෙදූ විට එනම් x වෙනුවට 2 ආදේශ කළ විට පිළිතුර ලැබේ.

නිදසුන 1

$x + 5$ යන විෂය ප්‍රකාශනයේ x සඳහා විවිධ අගයන් ආදේශ කර අගය සොයමු.

- $x = 3$ විට
 $x + 5 = 3 + 5$
 $= 8$
- $x = 4$ විට
 $x + 5 = 4 + 5$
 $= 9$
- $x = 15$ විට
 $x + 5 = 15 + 5$
 $= 20$

නිදසුන 2

$p - 2$ යන විෂය ප්‍රකාශනයේ p සඳහා විවිධ අගයන් ආදේශ කර අගය සොයමු.

- $p = 3$ විට
 $p - 2 = 3 - 2$
 $= 1$
- $p = 14$ විට
 $p - 2 = 14 - 2$
 $= 12$
- $p = 25$ විට
 $p - 2 = 25 - 2$
 $= 23$

18.2 අභ්‍යාසය

1. $x = 5$ වන විට පහත දී ඇති එක් එක් විෂය ප්‍රකාශනයේ අගය සොයන්න.

- (i) $x + 6$
- (ii) $x + 8$
- (iii) $x + 10$
- (iv) $x - 1$
- (v) $x - 3$
- (vi) $x - 5$

2. පහත එක් එක් අවස්ථාවල $p + 10$ ප්‍රකාශනයේ අගය සොයන්න.

- (i) $p = 2$
- (ii) $p = 3$
- (iii) $p = 5$

3. සුනිමල් ළඟ රු. x ඇත. ඔහුගේ සොහොයුරා ළඟ ඊට වඩා රු. 50ක් ඇත.

- (i) සොහොයුරා ළඟ ඇති මුදල x අඩංගු ප්‍රකාශනයකින් දක්වන්න.
- (ii) x හි අගය රු. 200 වන විට සොහොයුරා ළඟ ඇති මුදල කොපමණ ද?

සාරාංශය

- විෂය සංකේත භාවිත කර ප්‍රකාශන ලියනු ලබයි.
- විෂය ප්‍රකාශනයක අඥාන පදයට හෝ විචල්‍ය පදයට සංඛ්‍යාත්මක අගයක් යෙදීම ආදේශ කිරීම ලෙස හඳුන්වයි.

